

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

शिक्षण संचालक यांच्या अधिपत्याखालील अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, गुरुवार, ९ ऑगस्ट २०१८

[वेळ : दुपारी २-३० ते सायंकाळी ५-३०]

(एकूण गुण-१००)

पेपर क्रमांक २

रुल्स अँड रेग्युलेशन ऑफ एज्युकेशन डिपार्टमेंट, बॉम्बे एज्युकेशन

मॅन्युअल वगैरेंवर आधारित प्रश्न

(पुस्तकांशिवाय)

सूचना.— (१) कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा.

(२) उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतःचे किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.

(३) उमेदवाराने प्रत्येक प्रश्नातील उपप्रश्नांची उत्तरे एकत्र सोडवावयाची आहेत. प्रश्नातील एक उपप्रश्न एकीकडे व दुसरा दुसरीकडे (काही पृष्ठे सोडून वा अन्य प्रश्न सोडवून तदनंतर) सोडवल्यास दुसरा दुर्लक्षित केला जाईल.

(४) प्रश्नांची उत्तरे मराठी वा इंग्रजी एकाच भाषेत लिहावयाची आहेत.

	गुण
१. संचालक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य यांचे अधिकार व कर्तव्ये स्पष्ट करा.	१०
२. पुनर्रचित प्रादेशिक विद्याकरणांची संरचना व कार्ये स्पष्ट करा.	१०
३. वेतन व भविष्यनिर्वाह निधी पथक (प्राथमिक) संरचना व कार्ये विशद करून अधीक्षक, वेतन पथक यांची भूमिका स्पष्ट करा.	१०
४. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :—	१०
(अ) माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५	
(ब) शालेय पोषण आहार योजना	
(क) माध्यमिक शाळेच्या मुख्याध्यापकास डी-बार करण्याची कार्यपद्धती.	
(ड) राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय योजना.	
५. जिल्हा शैक्षणिक सातत्यपूर्ण व व्यावसायिक विकास संस्थेची संरचना व कार्ये सांगा.	१०
६. सक्तीचा शिक्षणाचा हक्क अधिनियम, २००९ बाबत सविस्तर स्थिती विशद करा.	१०
७. शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) यांची कर्तव्ये व जबाबदारी स्पष्ट करा.	१०
८. प्रादेशिक विद्या प्राधिकरण, नागपूर (राज्य विज्ञान व गणित शिक्षण संस्था, नागपूर) ची संरचना व कार्ये स्पष्ट करा.	१०
९. शाळेच्या शैक्षणिक गुणवत्ता वाढीसाठी मुख्याध्यापकाची जबाबदारी, अधिकार व भूमिका विशद करा.	१०
१०. विभागीय शिक्षण उप संचालक यांची प्राथमिक शिक्षणाच्या संदर्भात कार्ये, कर्तव्ये व भूमिका सविस्तर लिहा.	१०

	गुण
११. 'शिक्षण समिती' जिल्हा परिषद, रचना, कार्यपद्धती स्पष्ट करून 'सभापतीचे' अधिकार व कर्तव्ये विशद करा.	१०
१२. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :—	१०
(अ) सैनिकी शाळा.	
(ब) शाळेवर प्रशासक नियुक्तीची कार्यपद्धती व कालमर्यादा.	
(क) शासकीय विद्यानिकेतन.	
(ड) शिक्षण मंडळ, नगरपालिका.	

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR OFFICERS IN THE
ADMINISTRATIVE BRANCH OF THE MAHARASHTRA
EDUCATIONAL SERVICE, CLASS-I AND CLASS-II ETC.
UNDER THE DIRECTOR OF EDUCATION**

MUMBAI, THURSDAY, 9TH AUGUST 2018

[TIME—2-30 P.M. TO 5-30 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER II

**RULES AND REGULATION OF EDUCATION DEPARTMENT,
PROBLEMS OF BOMBAY EDUCATION MANUAL ETC.**

(Without Books)

N.B.— (1) Attempt any *ten* questions.

(2) Candidates should not write roll number, any name (including his/her own), signature, address or any indication of his / her identity anywhere inside the answer book otherwise he / she will be penalized.

(3) Candidate are expected to answer all the sub-questions of a question together. If sub-question of a question is attempted elsewhere (after leaving a few pages or after attempting another question) the later sub-question shall be overlooked.

(4) Answers are to be written in one language only either in *Marathi* or in *English*.

	Marks
1. Explain in brief powers and duties of Director (Secondary, Higher Secondary Education) of Maharashtra.	10
2. Explain the structure and functions of reconstructed Regional Academic Authorities.	10
3. Describe the structure and functions of Pay and Provident Fund Unit (Primary). Explain the role of Superintendent, Pay Unit.	10
4. Write short notes (any <i>two</i>) :—	10
(a) Right to Information Act, 2005	
(b) Mid Day Meals Scheme	
(c) Procedure to de-bar Head Master of Secondary School	
(d) National Open Schooling Scheme.	
5. Explain the structure and functions of District Institute of educational continuous and professional development.	10
6. Write in details about Right to Education Act, 2009.	10

[Turn Over

	Marks
7. Explain the duties and responsibilities of Education Officer (Primary).	10
8. Write in brief about the structure and functions of Regional Academic Authority, Nagpur. (State Institute of Science and Mathematics Education, Nagpur).	10
9. Describe the responsibilities, powers and role of Head Master in enhancing the academic quality of the school.	10
10. Write in details duties, functions and responsibilities of Regional Deputy Director of Education with reference to Primary Education.	10
11. Describe in brief structure and functions of ' Education Committee ', Zilla Parishad. Explain the duties and powers of ' Chairman ', Education Committee, Zilla Parishad.	10
12. Write short notes (any <i>two</i>) :—	10
(a) Military School.	
(b) Procedure of appointing Administrator for a school and its time limit.	
(c) Government Public School.	
(d) Municipal Education Board.	
